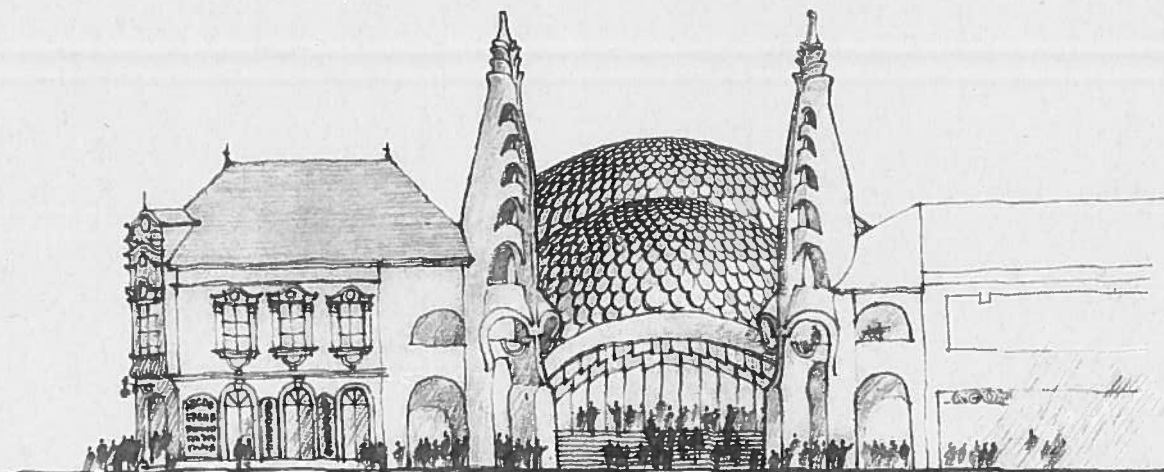

1. melléklet a 114/2013. (IV.16.) Korm. rendelethez

**Javaslat a
„a Makovecz Imre által tervezett Szigetvári Vigadó”
települési értéktárba történő felvételéhez**

Készítette:
Málek Andrea

.....
Szigetvár, 2020.06.19.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó neve: Málek Andrea

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Málek Andrea

Levelezési cím: 7900 Szigetvár, Radován tér 11. 4/12.

Telefonszám: +36-20-260-5944

E-mail cím: malekandi11@gmail.com

II. A NEMZETI ÉRTÉKTÁR ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése

Makovecz Imre által tervezett Szigetvári Vigadó

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

agrár- és élelmiszergazdaság	egészség és életmód	X épített
környezet		
ipari és műszaki megoldások	kulturális örökség	sport
természeti környezet	turizmus	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye

7900 Szigetvár, József Attila u. 9.

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

X települési	tájegységi	megyei	külhoni
magyarság			

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

A Szigetvári Vigadó az egyetlen Baranya megyében megépült Makovecz épület.

Építésének története:

1984: beruházási programterv

1986: engedélyezési terv

1987: kiviteli terv

1986: beruházás megkezdése

1990: építkezés félbeszakad (Szerkezetkész állapot, tetőfedés elkészült, az utcai két szárny a tornyokkal és az előcsarnokkal használatba kerül. Nagyterem, színpadtér lezárva. Itt gépészet sem készült.)

2009: módosított engedélyezési terv

2010: kiviteli terv (Oroszlán-szív: Szigetvár történelmi városközpontjának funkcióbővítő rehabilitációja (DDOP-4.1.1/A-2008-0007) projekt keretében)

2012: módosított kiviteli terv (nagyterem, színpadtér befejezése, hiányzó külső munkák elkészítése, részleges akadálymentesítés)

2013: módosított kiviteli terv

2021: kivitelezés befejezése várható befejezése, épület felújítás a Makovecz Imre életművének gondozásáról szóló 2022/2015. (XII. 29.) Korm. határozat alapján

„Az épület két szárnya téglából épült vasbeton födémmel, és belsejében ragasztott fa tartószerkezeteket alkalmaztak. Az önhordó kupolarendszer Rudolf Steiner első Goetheanumának továbbgondolása. Az épület két tornya az életműben első ízben tükrözi Gaudí hatását. Makovecz korábban nem rajongott a katalán építész munkásságáért, de a fennmaradt vázlatrajzokon látszik, hogy miként jutott el egy barokk templomtoronytól a végül megvalósult megoldásig. A Gaudí-féle gondolkodás a szigetvári vigadó után is megmaradt, és Makovecz későbbi tervein is éreztette hatását. A közösségi ház első térrésze tehát ezt a barcelonai szecessziót idézi, hátsó felében pedig a steineri gondolatvilág jelenik meg.

Mezei Árpád (1902-1988) művészettörténész szerint az épületeknek alapvetően két típusa van. A déli cölöpház villaszerű, a mediterrán éghajlatra nyitott, úgymond a férfi princípium, míg az északi barlang, menedék típusú zárt épület a női princípium megfelelője. Mezei elmélete szerint az építészettörténetben ezek a típusok egymást váltva jutottak felszínre, ahogy példának okáért a romanikában a menedékszerű, a gótikában a cölöpjellegű építés volt az uralkodó. A két éghajlat között elfoglalt átmeneti jelleget képviselő hazai pozíciótól nem függetlenül Makovecz Imre képes volt e két építési típust egyesíteni, aminek Szigetvár a legjobb példája: belül a cölöpös tartószerkezet, kívül a barlangszerű kupola jelenik meg.”

A fentieket Csernyus Lőrinc építész ismertette az epiteszforum.hu-n, aki Makovecz Imre munkatársaként a 2000-es évek elejétől az épület tevének többszöri módosítását végezte.

„Ez a munka nagy élvezet volt számomra, nem csak azért, mert a művelődési házba besűrítettem mindent, amit a szakmában tanultam, hanem azért is, mert a terv feldolgozása közben tele voltunk nagy reményekkel, a tervet egy egész sereg ember rajzolta, és benne volt a tervben az egész társaság jó hangulata.

A fejlődést úgy képeztük el, hogy a városmagban sikerül egy bonyolult térszefüggést létrehozni, sikerül a tönkretett zsinagóga eredeti formáját visszaadni, az értékes belvárosi foghíjakat beépíteni, a tönkretett szabad területeket rehabilitálni, hogy elindul egy pezsgés. Ez a ház szakmai tevékenységemnek egyik csúcsa, mindazok az elemek, amelyekre valaha is rátaláltam, itt szerepelnek, sőt, még egy sajátosan gyermeki szürrealizmus is.

A három egymásba hatoló kupola, amely megidézi az első Goetheanumot, megzabolja a két oldalsó szárny régi kultúráját jelképező, leromosodó falait, amelyek eldőlnék és eltűnnek az általuk létrehozott, geometriailag egyszerű, tértartalmában azonban rendkívül bonyolult és erős szürreális hatásokkal működő térben.”

Mondta Makovecz Imre a Szigetvári Vigadóról, 1995-96 környékén. Az épület más szempontból is mérföldkő a Makovecz életműben, hiszen ez volt az utolsó olyan épülete, ahol a kiviteli terveket is saját maga rajzolta. Később ezt már munkatársaira bízta.

Mint az idézett szövegből is kitűnik, Makovecz Imre nem csak egy-egy épületben, falakban gondolkodott, hanem településfejlesztésben, közösségek fejlesztésében legalább ugyanannyira. Társadalomszervező hatása iskolát teremtett, melyre ma is több képzési program épül mind az építészeti mind a közművelődési szakterületen. A

Vigadó is jól illeszkedik abba a sorba, melyet közösségfejlesztésben jártas barátaival (pl. Beke Pál, Varga A. Tamás) és kollégáival együtt álmodott meg a közösségek újjászületése, a civil társadalom megerősödése érdekében. És ez a szellemiség a mai napig átjárja az épületet.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

Baranya megyében egyedülálló Makovecz épület, mely része a Makovecz Alapítvány által kialakított Délnyugat-Magyarországi Makovecz útnak is, melynek köszönhetően számos látogató, érdeklődő érkezik városunkba.

Az épület egyedülálló arculata jelentősen meghatározza Szigetvár városképét. Az épület méltó otthona a város közösségeinek, kulturális rendezvényeinek.

Makovecz Imre a 20. századi magyar kultúrtörténet jelentős alakja, aki sokkal többet adott városunknak, mint tervek, falak vagy egy épület. Irányt mutatott, szellemiséget hozott, mely a mai napig meghatározza városunk közösségeihez való viszonyát.

7. A nemzeti értékkel információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

- „Makovecz utak” <https://makovecz.hu/utak/epuletek/szigetvar-vigado/>
- <https://epiteszforum.hu/makovecz-szigetvari-vigadojanak-befejezese>
- Makovecz Imre településfejlesztési- épülettervezési modellje és szakpolitikai ajánlás a helyi önkormányzatok és önkormányzati érdekszövetségek számára http://www.kormanyhivatal.hu/download/6/b7/93000/Makovecz_modell_2015.pdf
- 2022/2015. (XII.29.) Korm. határozat Makovecz Imre életművének gondozásáról

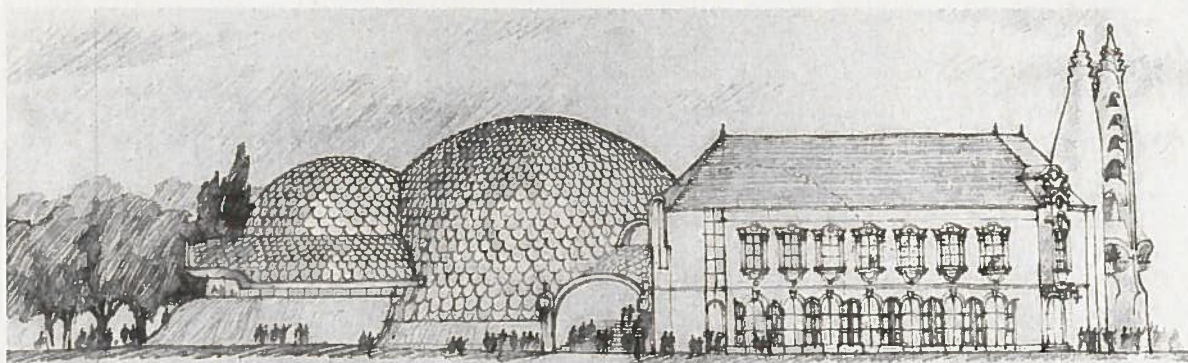
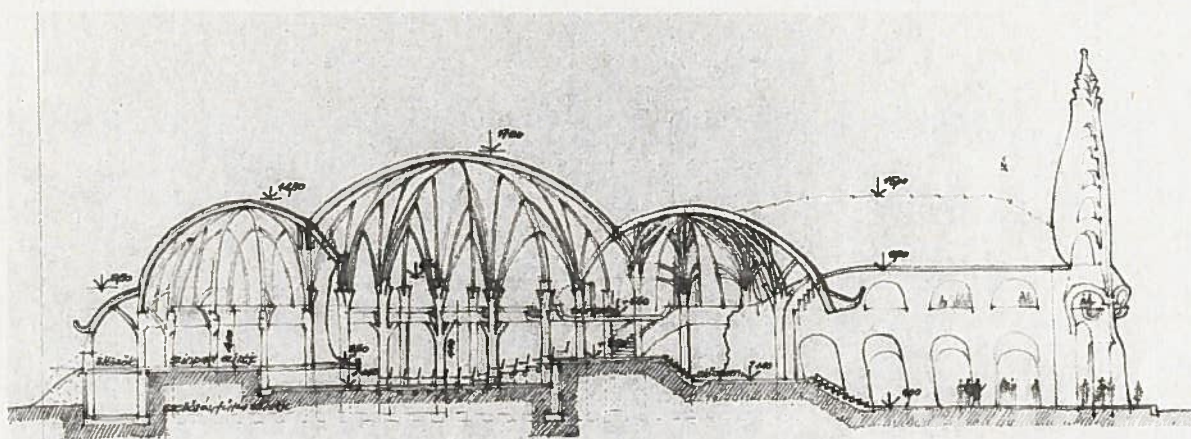
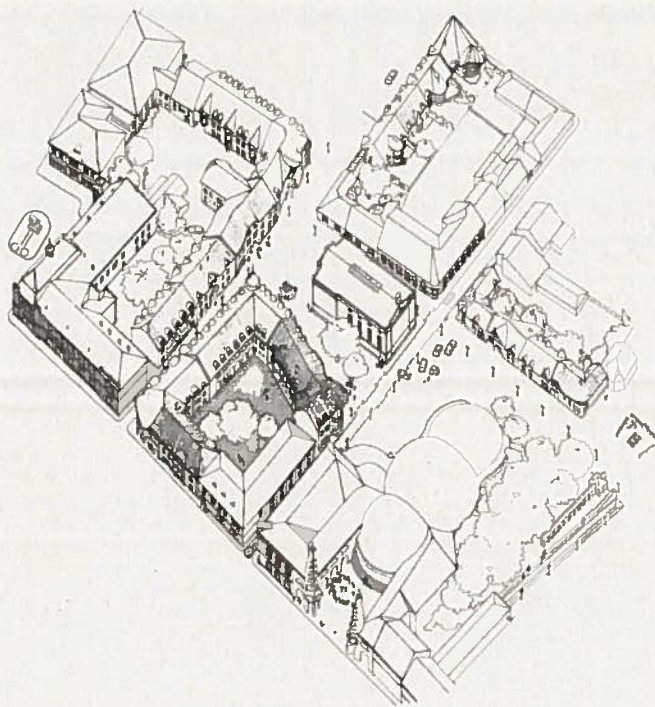
8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

<https://www.szigetvar.hu/hu/hely/vigado>

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

Rajzok: makovecz.hu

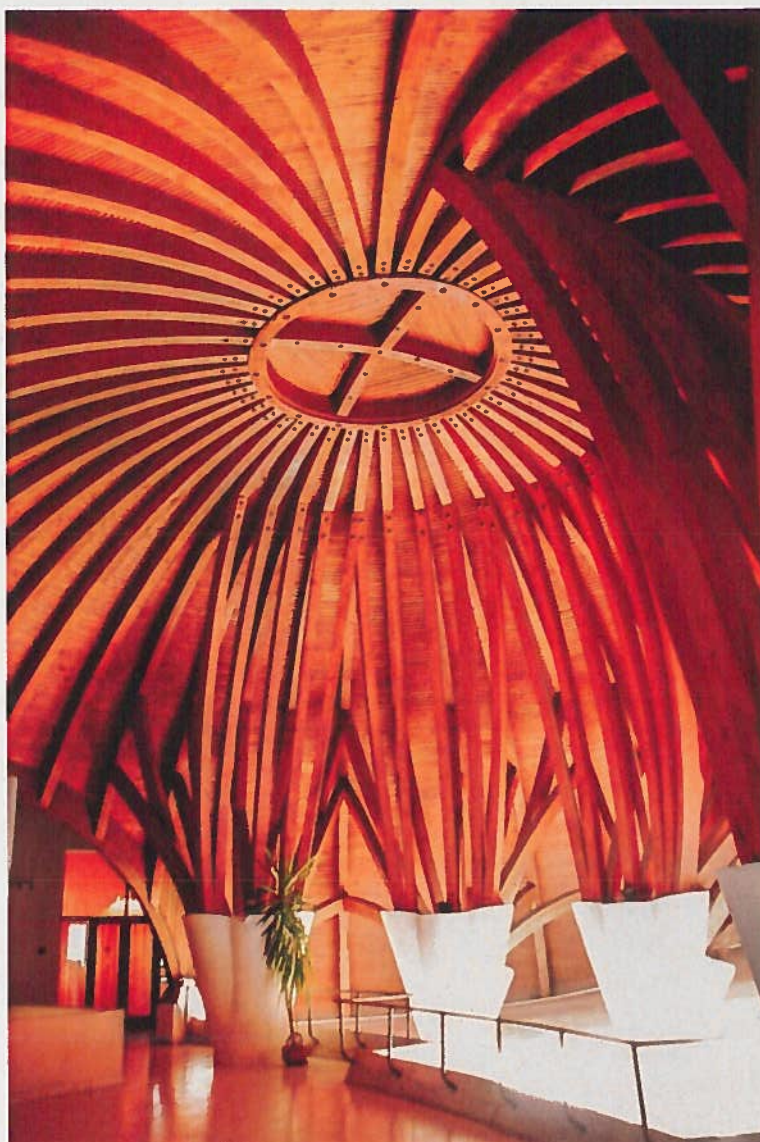

Fotó: Pinczehelyi József

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó nyilatkozat